

ردپای هخامنشیان در چین پیدا شد

نسخه چینی منشور کوروش که روی ۲ قطعه استخوان حکاکی شده در شهر ممنوعه چین کشف شده است

منشور کوروش باز هم خبرساز شد، اما این بار نه از سفر این استوانه گلی به ایران خبری بود و نه از پیدا شدن تکه‌هایی از آن در موزه بریتانیا.

طبق خبری که ابتدا روی سایت رسمی موزه بریتانیا قرار گرفت و بعد میراث خبر آن را نقل کرد، این بار پای پیدا شدن رونوشت دیگری از این منشور در میان است. اگرچه هنوز این خبر کاملاً تایید نشده، اما گفته می‌شود رونوشتی از این منشور سال‌های سال است که در شهر ممنوعه چین نگهداری می‌شده و کسی از آن اطلاعی نداشته است.

این رونوشت روی ۲ تکه استخوان حک شده و از سال ۱۹۸۵ در موزه کتیبه‌های چین نگهداری می‌شده است، اما به تازگی یکی از متخصصان زبان‌های خاور نزدیک فهمیده که این نوشته‌ها احتمالاً بخشی از اعلامیه حقوق بشر کوروش است. پس از این اتفاق تصویر نوشته‌های روی این استخوان‌ها برای مطالعه به موزه بریتانیا فرستاده می‌شود.

ایرونیك فینکل که متخصص خطوط باستانی خاور نزدیک در این موزه است حالا گفته که این نوشته‌ها اگرچه همان متن لوح کوروش نیست اما نسخه‌ای متفاوت و ایرانی از منشور کوروش است.

ادامه در صفحه ۵

ردپای هخامنشیان در چین پیدا شد

نسخه چینی منشور کوروش که روی ۲ قطعه استخوان حکاکی شده در شهر ممنوعه چین کشف شده است

ایروینگ فینکل در حال بررسی متن کشف شده روی اسل استخوان از اسیا

در ژوئن اسامال با همکاری موزه چین خطوط روی این دو قطعه کبی شده و برای مطالعه به موزه بریتانیا انتقال داده شده. گفته فینکل نوشته روی این دو قطعه با متن اصلی روی استوانه کوروش کمی تفاوت دارد، اما از لحاظ دستور زبان و آوانگاری درست است. سر کش های سه گوش علائم روی استخوان ها با استوانه کوروش متفاوت و بخش بالایی آن شبیه به حرف ۷ است. این نحوه نگارش در بابل رایج نبوده و احتمال تولید این استخوان ها در ایران را افزایش می دهد.

فینکل همچنین معتقد است متنی که کبی کننده روی استخوان ها به کار برده همان متن لوح کوروش نیست، اما نسخه ای متفاوت و ایرانی از لوح بابلی است که می توانسته نسخه ای از کتیبه های سنگی، نوشته شده با جوهر روی چرم یا گل نوشته باشد که در مکانی نامعلوم و به منظوری ناشخص در ۲۵۰۰ سال پیش از روی نسخه اصلی استوانه کوروش کبی شده است.

عبدی در این باره می گوید: «در این که منشور کوروش متنی بسیار مهم بوده تردیدی نیست، اما مهم تر از آن اهمیت آن برای اتباع شاهنشاهی هخامنشی است. پس از این که اصالت این یافته ها تأیید شد از نخستین پرسش هایی که باید بدان پرداخت این است که متن منشور کوروش چگونه به چین راه یافته و چرا این متن برای چینی ها آنقدر اهمیت داشته که آن را کبی کنند؟»

به دنبال خواهد داشت». تا پیش از این مدرک مستقیمی مبنی بر ارتباط هخامنشیان با چین در دست نبود. با این کشف تاریخ ارتباط بین ایران و چین از دوره سلسله اشکانی در ایران و سلسله هان در چین پیشتر و به زمان سلسله هخامنشی در ایران و سلسله ژوی شرقی در چین بازمی گردد.

داستان کشف

این دو قطعه استخوان حکاکی شده در سال های ۱۹۳۵ و ۱۹۴۰ توسط «خو شن وی» طبیب سنتی چین خر برداری شدند. خو فکرمی که در این دو قطعه حاوی اسنادی به خط کهن چینی است. در سال ۱۹۶۶ طی انقلاب فرهنگی چین او این دو استخوان را برای جلوگیری از نابودیشان در خاک دفن کرد. در سال ۱۹۸۵ خو این دو استخوان را به شهر ممنوعه برد و به موزه کتیبه های چین اهدا کرد، اما بنابر گمی «وو یو هنگ» متخصص زبان های خاور نزدیک باستان در موزه شهر ممنوعه تشخیص داد که نوشته روی فسیل باستانی بخشی از اعلامیه حقوق بشر کوروش و متعلق به ایران است.

تأیید اصالت این دو قطعه تصور می شد، لوح کوروش نمونه ای منحصر به فرد و تک بوده است. اما طی سال جاری میلادی پیدا شدن دو قطعه گل نبشته در مجموعه موزه بریتانیا که بخشی از اعلامیه کوروش بزرگ بود این باور را مخدوش کرد و این احتمال را پیش کشید که شاید چندین نسخه از اعلامیه کوروش وجود داشته است.

مدت ها است کبی چینی تولیدات مختلف، از وسایل برقی گرفته تا انواع خشکبار، بازار ایران را فتح کرده است؛ اما این بار چینی ها اثری را در حوزه باستان شناسی رو کرده اند که با سایر تولیدات آنها فرقی دارد: «نسخه چینی منشور کوروش».

این اثر برخلاف سایر محصولات آنان ظاهراً اصل است و تاریخ ساخت آن احتمالاً به حدود سال های حکمرانی کوروش کبیر بازمی گردد.

ما چرا از این قرار است که ۲ قطعه استخوان فسیل شده اسباب بنازگی در چین شناسایی شده که از قرار معلوم حاوی رونوشتی خلاصه شده از منشور کوروش است. این اثر در ازاه هر ۲۰ نگاره میخی استوانه کوروش یک نگاره دارد. به گزارش میراث خیر در ابتدا تصور می شد این استخوان ها تقلبی باشند، اما ایروینگ فینکل، از متخصصان خطوط خاور نزدیک باستان در موزه بریتانیا، اعتقاد دارد که آنها اصل هستند. اگر این استخوان های به دست آمده اصل باشند، سابقه ارتباط ایران با چین چند قرن عقب تر می رود.

کامیار عبدی، باستان شناس ایرانی درباره اهمیت این کشف می گوید: «البته هنوز باید منتظر نظر دیگر زبان شناسان و بررسی های آزمایشگاهی در مورد اصالت این اثر باشیم، اما اگر اصل باشد این کشف مهم تحولی عظیم را در دیدگاه های ما در زمینه ارتباط بین خاور نزدیک، به ویژه سلسله هخامنشی و چین در هزاره اول قبل از میلاد، بویژه در زمان سلسله ژوی شرقی،